

TEKNIikka JA LIIKENNE

Sähkötekniikka

Sähkövoimatekniikka

INSINÖÖRITYÖ

Sähköasentajan palkkaaminen VR:lle

**Työn tekijä: Mika Levomäki
Työn ohjaaja: TKL Jarno Varteva
Työn ohjaaja: Ins. Arto Isomäki**

Työ hyväksytty: 19.5. 2008

**Jarno Varteva
lehtori**

ALKULAUSE

Tämä opinnäytetyö tehtiin Oy VR-rata Ab Etelä-Suomi sähkölaitoslaitteet puolelle. Haluan kiittää projektissa mukana olleita henkilöitä, jotka ovat mahdollistaneet tämän työn tekemisen. Ja niitä jotka antoivat tukensa työn loppuvaiheessa, jotta sain tämän työn valmiiksi.

Helsingissä 19.5.2009

Mika Levomäki

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ

Työn tekijä: Mika Levomäki	
Työn nimi: Sähköasentajan palkkaaminen VR:lle	
Päivämäärä: 19.5.2009	Sivumäärä: 30 s. + 3 liitettä
Koulutusohjelma: Sähkötekniikka	Ammatillinen suuntautuminen: Sähkövoimatekniikka
Työn ohjaaja: lehtori Jarno Varteva	
Työn ohjaaja: tuotantopäällikkö Arto Isomäki	
<p>Jokaisessa yrityksessä on välillä tarvetta suorittaa rekrytointeja ja niistä on hyvä olla olemassa jonkinlainen yhtenäinen linja siinä, mitkä asiat vaikuttavat uuden henkilön palkkaamiseen ja missä järjestyksessä valinta etenee. Kaikkien on myös hyvä tietää, mitä tietyt valintaan vaikuttavat vaiheet pitävät sisällään. Tässä insinöörityössä selvitetään sitä, miten rekrytointi etenee työhakemuksesta palkkaamiseen ja mitä eri hakuvaiheet pitävät sisällään. Työssä esitellään myös lyhyesti, minkälainen yritys Oy VR-rata Ab on.</p> <p>Työhön palkkaamisessa on olemassa tiettyjä ehtoja, joiden täytyy täytyä ennen kuin työnhakijaa voidaan palkata. Tässä työssä on korostettu terveyttä ensisijaisesti ja kerrottu siitä, mitä terveydellisiä asioita tulee työhöntuloterveystarkastuksessa nousemaan esille. Koska työympäristö on kyseisen yrityksen kohdalla vaativa ja vaaroja täynnä, on terveys siksi tärkeä osa rekrytointia. Kyse on terveysvaatimuksen täyttymisestä eli TEV 1 -luokasta.</p> <p>Työnhakijan koulutuksella on merkitystä palkkaamisessa, koska kyseisellä henkilöllä tulee olla suoritettu ammattitutkinto sähkövoimapuolelta. Tämän jälkeen korostuu aiempi työkokemus alalta tai aloilta jotka tukevat häntä tulevassa työnkuvassa. Mikäli työnhakijalla on suoritettuna ammatillinen tutkinto alalta ja hänellä on vuoden työkokemus sähköalan töistä, hänet voidaan katsoa ammattilaiseksi sähköalalla.</p> <p>Sosiaaliset ominaisuudet korostuvat myös tulevassa työnkuvassa, koska töitä toteutetaan ryhmässä tai pareittain. Myös henkilön luonteella on oma osuutensa tulevissa työtehtävissä. Työn lopussa paneudutaan siihen, mitä palkkauksen jälkeen tapahtuu. Kuten tulevat koulutukset ja lyhyesti henkilön suojaa koskevia asioita. Yhteenvedossa kerrataan ytimekkäästi työn eri alueet.</p>	
Avainsanat: TEV 1, palkkaaminen, työnhakija, vaatimukset	

ABSTRACT

Name: Mika Levomäki

Title: Hiring an electrician for VR

Date: 19.5.2009

Number of pages: 30 + 3

Department:

Study Programme:

Instructor: lecturer Varteva Jarno

Supervisor: production manager Isomäki Arto

Every company needs sometimes to recruit new employees. In these cases it is good to have some kind of uniform policy in a company, about which things have an influence on hiring a new employee and in which order the process progresses. It is also good for everyone to know, what all the phases of selecting a new employee include. In this thesis we will clarify how the recruitment process progresses from a job application to employment and what all the phases of applying include. We will also get to know with a company Oy VR-rata Ab.

Some certain terms, which must be met before an applicant can be hired, exist. In this thesis health is highlighted and it has been clarified, which health matters will in the first place come up during employment physical examination. Because, concerning our company, the working environment is demanding and full of hazards, health is very important part of recruitment. It is the case of fulfilling the health requirement, namely TEV 1.

Job applicant's education has resonance when hiring an employee, because a potential applicant must have a qualification in electric power engineering. In addition to this, working experience in the field of electric power engineering or in other fields, which are supportive in the job, is emphasized. If an applicant has a vocational qualification and he or she has a working experience of one year, he or she can be count as professional in the field of electrical engineering.

Social characters are also highlighted, because the duties will be done in pairs or in groups. The nature of an applicant is important as well. In the end of the thesis we will point out what happens after the engagement. This includes topics such further education and employee protection in brief.

In the very end we summarize the most important topics of the thesis.

Keywords: TEV, employment, applicant, requirements

SISÄLLYS

ALKULAUSE

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	1
2	VAATIMUKSET	5
2.1	Terveydelliset vaatimukset	6
2.2	Terveystarkastuslomakkeet	8
2.2.1	<i>Tehtäväkuvauslomake</i>	9
2.2.2	<i>Esitietolomake</i>	10
2.2.3	<i>AUDIT</i>	14
2.2.4	<i>Psykologinen testilomake</i>	16
2.2.5	<i>Terveystarkastuksen yhteenveto</i>	16
2.2.6	<i>Työnantajalle luovutettava kelpoisuuslomake</i>	17
2.3	Karsinta	17
3	AMMATILLISET VAATIMUKSET	21
3.1	Koulutus	21
3.2	Aiempi työkokemus	22
4	HENKILÖKOHTAISET OMINAISUUDET	23
4.1	Oppimiskyky	23
4.2	Sosiaaliset ominaisuudet ja luonne	24
5	HAKU PROSESSIN JÄLKEEN	26
5.1	Työnhakijan tuleva koulutus	26
5.2	Henkilötietojen käsittely	27
6	YHTEENVETO	28
7	LIITELUETTELO	29
	VIITELUETTELO	30

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä perehdytään siihen mitä työhön hakevalta tullaan vaatimaan ja mitä työtehtäviä hänellä on edessä kun hän hakee VR:lle töihin ratasähköpuolelle sähköasentajaksi ja alkuun kerrotaan itse yrityksestä, joka on palkkaamassa sähköasentajaa töihin. Oy VR-rata Ab on erikoistunut radan suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapitotöihin. VR-rataan kuuluu eri tytäryhtiöitä jotka ovat osana insinöörirakentamisen palveluja ja rautatien rakentamista. Oy VR-rata Ab:n tytäryhtiöihin kuuluvat seuraavat yhtiöt: Megasiirto Oy Seinäjoki, Insinööri-toimisto Arcus Turku, AS VR-Track Viro, SIA VR-Track Latvia ja Oy VR-rata Ab:n sivuliike Ruotsissa VR-Track Ltd Finland filiaal Sverige. [1]

VR-rata tarjoaa asiakkailleen seuraavia palveluita: suunnittelu- ja asiantuntijapalvelut, ratojen perusparannusten suunnittelu ja toteutus, ratojen rakennustöiden kokonaisurakointi, radan tarkastus, huolto ja kunnossapito, sähkö- ja turvalaiteurakointi ja kunnossapito, sähkönsiirron valvonta- ja käyttöpalvelut, kiskohitsaus ja -kunnostus, ratapölkkyjen kyllästys ja vaihteiden kokoonpano, radan materiaalipalvelut, ratojen ja liikennejärjestelmien suunnittelu, sekä insinöörirakentaminen, ja muut erillisesti sovitut palvelut. [1.]

Näihin töihin tarvitaan tunnollisia ja terveitä työntekijöitä, jotka ovat motivoituneita haastaviinkin työtehtäviin, joissa tarvitaan erityisosaamista sekä valmiutta omaksua ja oppia uusia asioita. Yhtiön arvoihin kuuluvat seuraavat asiat: turvallisuus, tyytyväinen asiakas, yhdessä menestyminen ja vastuullisuus [1]. Oy VR-rata Ab organisaatio käsittää monta eri osa-aluetta. Jo yksi osa koko Oy VR-rata Ab on VR-rata Etelä-Suomi, joka vastaa Etelä-Suomen huoltoprojekteista, rakennusprojekteista ja tuotannosta [1].

Seuraavaksi tutustutaan organisaatorakenteeseen yleisesti. Käydään läpi yksinkertaistetun organisaatiokaavion alhaalta ylöspäin, josta selviää että kuka vastaa mistäkin. Tästä on jätetty pois kokonaan muut osa-alueet, joilla ei ole vaikutusta Etelä-Suomen sähkölaitoslaitteiden toimialaan. Sähkölaitteet ovat toimialapäällikön alaisuudessa ja hän vastaa tuotantopäällikölle ja tuotantopäällikkö vastaa aluepäällikölle. Aluepäällikkö on vastuussa VR-rata Etelä-Suomen alueesta ja hän on vastuussa toimitusjohtajalle, toimitusjohtaja on vastuussa hallitukselle Oy VR-rata Ab:n toiminnasta.

Etelä-Suomen sähköradan huolloista on vastuussa Etelä-Suomen projekti-päällikkö. VR-radon Etelä-Suomen sähkölaitoslaitteet -toimialaan kuuluu sähköistetyin radan huolto ja kunnossapito, sähköurakointi, kiinteistö-sähköhuolto ja muut sähkötoihin liittyvät erikseen sovittavat työt.

Hakuprosessissa työnhakijan tulee täyttää vaatimukset, joilla on merkitystä hänen tulevaan työnkuvaansa. Hakuprosessi nostaa esille ne hakijat joilla on parhaat edellytykset tulevaan työhön sähköratasähkömiehinä. Näillä hakijoilla tulee olla peruskoulutus, elämäntavat, terveydentila, sosiaaliset taidot ja oppimisen kyky hyvässä kunnossa, sillä tuleva ammatti VR:n sähkömiehenä tulee tuomaan erikoisosaamista vaativan työympäristön.

Työkuvaan kuuluu eri sähköalan osaamista vaativat työtehtävät. Yleisimmät työtehtävät ovat sähköradan huolto- ja korjaustyöt sekä rakentaminen. Nämä työt pitävät sisällään sähköradan tarkastuskävelyä, ajolangan mittaamista, erottimien huoltoa ja tarkastusta, kiskomaadoitusten korjaamista, junaturvallisuustehtäviä ja muita työtehtäviä, jotka kohdistuvat sähköistetyin radan huoltoon ja kunnossapitoon, sekä muut työnantajan osoittamat työtehtävät jotka kohdistuvat sähkörataan. Nämä edellä mainitut työkuvaan kuuluvat tehtävät tekevät tulevasta työstä erikoisosaamista vaativan työn, ja näitä työtehtäviä varten on järjestetty koulutusta VR-koulutuskeskuksessa sekä perehdytetään erikseen työn lomassa.

Sähkörataverkoston sähkönsyöttöön liittyvään kunnossapitoon kuuluu syöttöasemien huolto- ja kunnossapitotyö. Nämä työt pitävät sisällään syöttöasemien tarkastus-, huolto- ja korjauskäyntejä. Työtehtäviin sisältyy myös tavallisia sähköhuoltotöitä. Nämä työtehtävät sisältävät valaistus-, kiinteistö-sähkö-, muuntamahuoltoa ja muita työnantajan määräämiä sähköhuoltoon sekä korjaukseen liittyviä töitä. Perinteinen sähköurakointi kuuluu osana tuleviin työtehtäviin. Mikäli aikoo selviytyä näistä tulevista työtehtävistä, täytyy terveydellisesti olla fyysinen ja henkinen puoli työnhakijalla kunnossa. Eli terveyteen liittyvillä vaatimuksilla on iso merkitys uuden henkilön palkkaamisessa VR-radalle sähkölaitetoimialalle.

Terveydelliset vaatimukset jaetaan kahteen ryhmään: terveydentilavaatimukset 1 ja terveydentilavaatimukset 2. Näistä ryhmistä käytetään lyhennyksiä TEV 1 ja TEV 2. Ne on määritelty eri liikenneturvallisuustyötehtävien mukaan. Kummassakin ryhmässä on kuvattu eri työtehtävät, jotka vaativat

sen terveyslukuituksen, kumpaan ryhmään kyseinen työtehtävä on luokiteltu. Tässä työssä tutustutaan siihen, mitä liikenneturvallisuuustyötehtäviä kuuluu kumpaankin ryhmään ja mitkä työtehtävät ovat oleellisia Oy VR-rata Ab:n sähkölaitetoimialalla sähkömiehelle. Käytännössä mitä liikenneturvallisuuustyötehtäviä sisältyy eri TEV -vaatimuksiin. Ryhmän TEV 1 liikenneturvallisuuustehtäviin kuuluvat seuraavat liikenneturvallisuuustyötehtävät:

- liikkuvan kaluston kuljettaminen
- muut liikenneturvallisuuustehtävät ratapihatyöskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa
- liikenteenohjaus
- ratatöihin liittyvät liikenteen turvaamis- ja varmistustehtävät. [2.]

Seuraavaksi selvitetään tarkemmin, mitä nämä liikenneturvallisuuustyötehtävät pitävät sisällään. Liikkuvankaluston kuljettaminen käsittää seuraavat työtehtävät:

- junan, yksittäisen veturin ja muun omalla konevoimallaan raiteella liikkuvan yksikön kuljettajan tehtävät
- radio-ohjattavan veturin ja vetokoneen käyttäjän tehtävät. [2.]

Muut liikenneturvallisuuustehtävät ratapihatyöskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa sisältävät seuraavat työtehtävät:

- vaihtotyönjohtajan ja vaihtotyöntekijän (junamiehen) tehtävät
- vaihtotyönjohtajaa avustavan tähystäjän tehtävät
- liikenneturvallisuuustehtäviä hoitavan konduktöörin tehtävät. [2.]

Liikenteen ohjaukseen kuuluu seuraavat työtehtävät:

- liikenteenohjaajan (kauko-ohjaajan ja junasuorittajan) tehtävät
- asetinlaitetta käyttävän henkilön (asetinlaitemiehen) tehtävät
- vaihteita kääntävän henkilön (vaihdemiehen) tehtävät. [2.]

Ratatöihin liittyvän liikenteen turvaamis- ja varmistustehtäviin kuuluvat, turvamiehen tehtävät [2].

Ykkösryhmän tehtävistä täytyy huomioida, että kaksi työtehtäväkohtaa liittyy oleellisesti VR:llä sähkömiehenä työskentelyyn. Liikkuvan kaluston kuljettaminen ja ratatöihin liittyvän liikenteen turvaamis- ja varmistustehtävät eli turvamiehenä oleminen. Molemmat työtehtävät kuuluvat työn luonteeseen, koska työnkuvasta johtuen on oltava mahdollisuus, että työntekijä koulutetaan huoltovaunun kuljettajaksi. Ja oltava mahdollisuus, että työnhakijan täytyy suorittaa turvamiehen pätevyyskoulutus ja sen jälkeen hän voi työskennellä turvamiehenä turvaamassa työporukan työskentelyä radalla ja se välittömässä läheisyydessä, jossa on vaarana junaliikenne.

Ryhmän 2 tehtäviin liittyvät työtehtävät antavat rajoitetumman mahdollisuuden työskennellä täysipainotteisesti tulevissa työtehtävissä. Nämä ovat luokiteltu tehtävän luokituksessa terveydellisesti vaatimattomampaan ryhmään rautatieliikenneympäristössä. Eli näihin töihin kelpaa pienempi terveysvaatimus kuin yksi tason työtehtävät edellyttävät. Seuraavat työtehtävät on määritetty TEV 2 –luokkaan:

- muut liikenneturvallisuustehtävät ratapihalla työskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa.
- ratatöihin liittyvät turvaamis- ja varmistustehtävät. [2.]

Muut liikenneturvallisuustehtävät ratapihalla työskentelyssä, liikkuvassa kalustossa, sekä ratatöihin liittyvät turvaamis- ja varmistustehtävät alle luokitellaan tarkemmin seuraavat työtehtävät. Jotka sisältävät seuraavat työtehtävät:

- vaunujen ja junan matkakuntoisuuden tarkastajan tehtävä
- vaunujen ja junan jarrujen tarkastajan/koettelijan tehtävä.

Ratatöihin liittyvät turvaamis- ja varmistustehtävät kohtaan on kirjattu seuraavat tehtävät,

- työn liikenneturvallisuudesta vastaavan henkilön (varauksenottaja) tehtävä
- liikenteenohjaus- ja turvalaitteita asentavan ja huoltavan henkilön (turvalaiteasentaja / turvalaitetarkastajan) tehtävä. [2.]

Työnhakijan pitää täyttää nämä terveystarkastusvaatimukset, ensisijaisesti kuitenkin TEV 1 ryhmän terveystarkastusvaatimukset. Ratahallintokeskus on rautatielain 26 §:n 5 momentin nojalla antanut ratatyön kelpoisuus vaatimukset määräyksen [3]. Työnhakijan pitää täyttää tämän määräyksen ehdot, jotta hänet voidaan palkata. Tähän kohtaan palataan tarkemmin terveydelliset vaatimukset kohdassa.

2 VAATIMUKSET

Laissa liikenneturvallisuustehtävissä 21.12.2004/1167 2 luvussa liikenneturvallisuustehtäviä koskevat kelpoisuusvaatimukset 5 § kohdalla kirjoitetaan että, työhön hakevan hakijan pitää olla täysi-ikäinen 18 ja alle 65 ikävuotta vanha ja hänellä täytyy olla liikenteen hoidossa käytettävän kielen riittävä taito. [4.] Tässä täytyy huomioida, että hakijan ikä vaikuttaa terveydelliseen tilaan. Mitä vanhempi hakija on, sitä enemmän tulevat esille hänen elämäntapansa ja iän tuoma luonnollinen kehon vanheneminen, jolloin myös perinnöllisten sairauksien merkitys korostuu ja muut iän tuomat vaivat.

Toisaltaan vanhemmalla työnhakijalla voi olla enemmän työelämän kokemusta ja kärsivällisyyttä, kun taas nuorella työnhakijalla voi korostua liiallinen innokkuus ja riskien väheksyminen. Tosin ei pidä yleistää työnhakijan käytöstä ja terveyttä johonkin ikäryhmään pelkästään iän perusteella. Lähinnä elintavat vaikuttavat hakijan terveydellisiin puoliin.

Liikenteenhoidossa käytettävä kieli on suomen kieli ja työnhakijan täytyy osata tuottaa selkeää suomenkielistä puhetta sekä ymmärtää sitä, myös työnhakijan täytyy osata hallita suomen kieli teknillisen sanaston osalta. Suomen kielen käytöstä liikennöntikielenä on Suomen rautatieliikenneturvallisuustehtävissä olemassa RVI:n antama määräys junaturvallisuuksäännöksessä viestinnän kohdalla. Tässä korostuu työhaastattelun merkitys arvioiessa työnhakijan käytöstä ja luonnetta, sekä voidaan arvioida hänen puheestaan suomen kielen käyttöä, sekä hänen suomen kielen ymmärtämistä.

Työnhakijalla täytyy olla suoritettuna peruskoulu ja ammatillinen tutkinto sähkövoimatekniikkapuolelta ammatillisesta oppilaitoksesta tai hyväksytysti suoritettu sähköalan ammattihenkilön koulutus. Työnhakijan tulee esittää käydystä koulutuksestaan dokumenttina koulutuksesta saatu päättötodistus. Työnhakijalla on suositeltavaa olla suoritettuna asepalvelus tai siviilipalvelus.

Mikäli hakija on saanut vapautuksen palveluksesta, hänen tulee antaa tarkka selvitys palveluksesta vapauttavan päätökseen johtaneista syistä, varsinkin silloin kun syy on ollut terveydellinen. Työn liikkuvuuden takia, työhön hakevalla työnhakijalla täytyy olla suoritettuna vähintään henkilöauton ajo-oikeuteen oikeuttava ajokortti, mutta ensisijaisesti pitäisi olla kuorma-auton ajo-oikeuteen oikeuttava ajokortti, koska työssä pitää tarvittaessa pystyä ajamaan ajoneuvoa, joka on rekisteröity kuorma-autoksi. Lisäksi hakijan tulee täyttää terveydelliset vaatimukset.

2.1 Terveydelliset vaatimukset

Laki 21.12.2004/1167 12 § määrää terveydentilavaatimuksista, myös liikenneturvallisuuden takia suoritettavista terveystarkastuksista ja siitä, kuka saa suorittaa terveystarkastuksen. Tämä laki löytyy lain rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä 21.12.2004/1167 12 § kohdalta. Laissa on kirjoitettu. *[Edellä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettun työterveyshuollon ammattihenkilön on tehtävä työterveyshuoltolain (1383/2001) mukainen terveystarkastus liikenneturvallisuustehtävässä toimivalle henkilölle ennen kuin henkilö aloittaa 3 §:ssä tarkoitettussa tehtävässä.]* [4.]

Ennen palkkausta työtä hakevalle henkilölle on suoritettava työterveystarkastus, jolloin voidaan todeta soveltuuko kyseinen henkilö terveydellisesti tuleviin työtehtäviinsä. Seuraavaksi perehdytään siihen mitä terveydellisiä vaatimuksia työtehtävä edellyttää ja mitkä asiat vaikuttavat terveydellisiin ja henkisiin vaatimuksiin, myös tulevassa tekstissä tutustutaan siihen mistä vaatimukset määräytyvät.

Käydään läpi täytettävien lomakkeiden sisältöä, sekä selvitetään mihin mitkin lomaketta tarvitaan. Laki rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä 9 § määrää yleisistä terveydentilavaatimuksista. Tämä laki kuuluu seuraavasti: *[Liikenneturvallisuustehtävissä saa toimia vain henkilö, jolla on riittävät fyysiset ja henkiset toimintaedellytykset liikenneturvallisuustehtävän suorittamiseen ja voimassa oleva 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu rautatiealan asiantuntijalääkärin sopivuuslausunto terveydentilavaatimusten täyttymisestä.]*

Liikenneturvallisuustehtävässä ei saa toimia, jos henkilön sairaus, vika, vamma, muu toimintakyvyn heikentyminen tai muu vastaava ominaisuus olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia liikenneturvallisuustehtävässä.

Liikenneturvallisuustehtävässä ei saa toimia alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena. Liikenneturvallisuustehtävän hoitamiseen vaikuttavia lääkkeitä saa käyttää ainoastaan, jos 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu rautatiealan asiantuntijalääkäri tai pykälän 2 momentissa tarkoitettu terveyshuollon hoitava lääkäri hyväksyy niiden käytön liikenneturvallisuustehtävien hoitamisen yhteydessä. [4.] Tämä laki täytyy ottaa huomioon uutta työntekijää palkattaessa. Tämän lain kohdan toteutuminen toteutuu työhöntuloterveystarkastuksessa. Tämän mukaan terveydelliset vaatimukset täytyy täyttää ennen kuin henkilö saa luvan toimia rautatieliikenneympäristössä työtehtävissä.

Lisäksi tästä voidaan tulkita, että työhön hakevalla henkilöllä ei saa olla mitään riippuvuuksia huumaaviin lääkkeisiin tai huumeisiin. Sillä näiden aineiden vaikutuksen alaisena vaarantaa muiden turvallisuuden. Hänellä ei saa olla myöskään alkoholiriippuvuutta tai jatkuvaa lääkitystä, joka toteutetaan kolmiolääkkeillä, jotka vaikuttavat suorituskykyyn heikentävästi. Kyseiset riippuvuudet ja lääkitykset luovat ison riskin tarkkaavaisuutta vaativaan työskentelyyn, jossa täytyy työskentelyn lisäksi pystyä tarkkailemaan työskentely ympäristöä.

Ainoastaan rautatiealan asiantuntijan määräyksellä tai poikkeusluvalla henkilöllä voi olla kolmiolääkitys. Tämä poikkeus ei saa olla ristiriidassa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävien lain 3 luvun 14 § kanssa. Tässä laissa sanotaan, että erivapauden myöntämisellä ei saa vaarantaa rautatieliikenteen turvallisuutta. [4.] Tällä tarkoitetaan, että lailla halutaan turvata turvallinen työskentely rautatieympäristössä. Värisokeus myös asettaa esteen toimia sähköalan töissä, koska pitää pystyä erottamaan eri värit tarkasti toisistaan.

Lain perusteella epilepsia ja sokeritauti ovat este toimia rautatietyöympäristössä, jossa on riski olla vaaraksi liikenteelle. Kyseiset sairaudet nostavat työtapaturman riskin liian suureksi rautatieliikenneympäristössä, jossa pitää minimoida riskit terveyden suhteen pieniksi. Terveystarkastus ja täytettävät lomakkeet löytyvät TTO:sta. Siinä kerrotaan mitkä lomakkeet pitää täyttää ja missä järjestyksessä lomakkeet täytyy toimittaa, se myös määrää terveydentarkastuksesta ja siinä suoritettavista tarkastuksista.

Työhön palkatessa täytyy ottaa huomioon työnhakijan nykyinen terveydentila ja tulevaisuuden riskit terveydessä, johon vaikuttavat työnhakijan elintavat. Terveysvaatimuksista määräytyy lain rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävissä (556/2006) 10§ 2 ja 3 momentti. [2.] Tämä kumoaa rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden terveystaamukset (TEV), Helsinki 2005 (Ratahallintokeskuksen määräys diaaritunniste 1498/621/05). [2.]

Terveydellisesti työnhakijalla vaaditaan TEV 1 -tasoa, mutta TEV 2 -taso käy jos hänen ei tule tehdä työtehtäviä jotka vaativat TEV 1 -tasoa. Tavalliset sähköasennustyöt eivät vaadi TEV 2 -tasoa.

Koska työn luonteeseen kuuluu turvamiehen tehtävät ja muita TEV 1 -luokan vaativia tehtäviä, TEV 1 -luokka on ensisijainen. Rautatievirasto on määrännyt, että rautatieliikenteessä työskennellessä työntekijän pitää täyttää vähintään TEV 2 -terveysvaatimukset. Työnhakijalta vaaditaan palkatessa, että hänen täytyy pystyä toimimaan täysipainotteisesti työssään sähkörautatie sähköasentajan tehtävissä ja työnhakijan täytyy täyttää TEV 1 -vaatimukset.

2.2 Terveystarkastuslomakkeet

Terveystarkastuslomakkeet ovat lomakkeita, joita käytetään osana työterveystarkastusta. Terveystarkastuslomakkeiden tarkoitus on nopeuttaa työterveystarkastusta sekä suojata tarkastettavan oikeusturvaa silloin, kun työnantajalle luovutetaan raportti työntekijän terveydellisestä kyvystä hoitaa työtehtäviään. Seuraavaksi selvitetään, mikä tarkoitus on eri lomakkeilla työterveystarkastuksessa.

Työnantajan tulee lähettää ennen työhöntulotarkastusta työterveysasemalle tehtävänkuvauslomake, josta selviää minkälaista työtehtävää työnhakija suorittaa työnantajan palkattuna ollessaan. Tämän tehtävänkuvauslomakkeen pohjalta suoritetaan kyseistä terveystuokkaa ja tulevia tehtäviä vastaava työterveystarkastus. Näiden lomakkeiden sisältöön perehdytään tarkemmin tulevissa lomake-esittelyissä.

Lomakkeet, jotka työnhakija joutuu täyttämään ennen työterveystarkastusta, ovat luonteeltaan sellaisia, joissa työnhakija selvittää itseensä liittyviä terveydellisiä ja elintapoihinsa kuuluvia asioita. Joissain lomakkeissa tarkastellaan hakijan aikaisempaa historiaa.

Työnhakijan täytyy täyttää päihteiden käyttöä kuvaava lomake, jossa hän itse kertoo juomatottumuksistaan ja käyttäytymisestään humalassa ja sen jälkeisestä tilastaan. Tämä lomake on kansainvälisesti käytetty AUDIT -lomake jolla selvitetään alkoholin käyttöön liittyviä riskejä työnhakijan näkökulmasta. Lomakkeiden täyttö edellyttää tosiasioiden myöntämistä ja rehellisyyttä itseään kohtaan, sillä saatujen tietojen avulla voidaan kiinnittää terveystarkastuksessa huomiota terveydellisiin seikkoihin, kuten aloittaa sairauksien seuranta ennen kuin ne vaikuttavat liikenneturvallisuuksitehtäviin. Tällöin voidaan aloittaa ennakoiva sairauden ehkäisy ja näin vaikuttaa hyvän terveydentilan jatkumiseen työelämässä.

2.2.1 Tehtävänkuvauslomake

Tehtävänkuvauslomake on työnantajan täytettävä lomake. Siinä työnantaja kuvailee palkattavan henkilön työtehtävän kuvan ja työhön kuuluvia tehtäviä. Työnantajan velvollisuus on toimittaa tehtävänkuvauslomake täytettynä työpaikkalääkärille ennen kyseisen palkattavan saapumista työhöntuloterveystarkastukseen. Tehtävänkuvauslomakkeen mukaan määräytyy hakijalle suoritettava työhöntulotarkastus [5]. Lomakkeessa käsiteltäviä kohtia ovat liikenneturvallisuuksitehtävän ryhmä, terveystarkastuksen laji, henkilöä ja liikenneturvallisuuksitehtävää koskevat tiedot, liikenneturvallisuuksitehtävän tarkempi kuvaus työn tehtäväsisällöstä ja erityispiirteet, työsuhteen laatu, olemassa olevat rajoitukset, lisätiedot ja allekirjoitus nimenselvennyksineen.

Tehtävänkuvauslomakkeessa täytetään seuraavat kohdat seuraavanlaisesti: Liikenneturvallisuuksitehtävän ryhmä kohtaan tulee laittaa rasti TEV 1 -kohtaan, koska ensisijaisena vaatimuksena on TEV 1 -luokitus. Terveystarkastuksen laji -kohtaan merkitään työhöntulo/-sijoitustarkastus kohtaan (TEV 4.1.1) rasti, kun kyse on uudesta palkattavasta henkilöstä. TEV 4.1.1:llä tarkoitetaan työhöntulotarkastusta koskevaa ohjeistusta rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuuksitehtäviä hoitavien henkilöiden terveydentilamääräyksessä.

Henkilöä ja liikenneturvallisuuksitehtävää koskeviin tietoihin kirjataan työnhakijan sukunimi ja etunimet niille varatuille viivoille. Myös työnhakijan henkilötunnus kirjataan sille varatulle viivalle nimien perään. Tuleva tehtävänimike kirjataan sukunimen alla olevalle viivalle. Työnhakijan puhelinnumero kirjataan etunimet viivan alapuolella olevalle viivalle. Työnhakijan kotiosoite kirjataan tehtävänimike viivan alapuolella olevalle viivalle. Työpaikka ja sen osoite kirjataan puhelinnumeroviivan alapuolella olevalle viivalle.

Näiden alapuolella on viiva, jolle kirjataan työnantajan järjestämä terveys- huolto ja sen osoite. Liikenneturvallisuustehtävän /-tehtävien tarkempi kuvaus / työn tehtäväsisältö ja erityispiirteet kohtaan annetaan tarkempi kuvaus tulevista työtehtävistä ja siihen liittyvistä erityispiirteistä. Myös tähän kohtaan kirjataan tuleva toimipiste ja toimipisteen paikkakunta. Esimerkiksi sähkö- asennus / sähköistetyrnan kunnossapito, mastossa suoritettavat työtehtävät, turvamiehen työtehtävät, ratatyöstä vastaavan työtehtävät ja mahdollisesti huoltovaunun kuljettajan tehtävät. Työsuhteen laatu -kohdassa rastitetaan vakituinen tai määräaikainen.

Jos työsuhteen laatu on pysyvä, laitetaan rasti vakituiseen. Jos kyseessä on määräaikainen työsuhde, rastin lisäksi siihen pitää laittaa työsuhteen voimassaoloaika. Olemassa olevat rajoitukset -kohtaa ei tarvitse huomioida, koska kyseessä on uusi tuleva työntekijä. Lisätiedot -kohtaan voidaan tarvittaessa kirjoittaa muita huomioitavia asioita, jos siihen on tarvetta. Näiden jälkeen tulee kohta johon kirjataan päiväys ja aika sekä allekirjoitus nimenselvityksineen. Myös allekirjoittajan yhteystiedot tulee merkitä tähän kohtaan sille varatulle viivalle. Tehtävänkuvaukslomake ja sen käyttöohje löytyy liitteenä 1. Tehtävänkuvaukslomake löytyy liitteenä 1.

2.2.2 Esitietolomake

Esitietolomakkeen täyttää työnhakija ennen työhöntuloterveystarkastusta. Tämä lomake luovutetaan työnhakijalle haastattelun jälkeen, mikäli hänet on hyväksytty jatkoon. Esitietolomakkeessa kysytään hakijan terveydentilasta, koulutushistoriasta, työhistoriasta, suvussa kulkevista sairauksista, omista sairauksista ja päihteiden käytöstä. Esitietolomake sisältää seuraavia täytettäviä kohtia työhön tullessa.

Henkilötiedot -kohdassa työnhakija kirjoittaa sukunimensä ja etunimet niille varatuille viivoille. Niiden perässä on kohta johon kirjataan henkilötunnus. Tehtävänimike -kohtaan ei tarvitse kirjata mitään. Työtehtävä, johon on tulossa tai hakemassa -kohtaan uusi työnhakija kirjaa hakemansa tehtävän nimikkeen mihin hän on hakenut. Nämä tiedot terveydenhoitaja tarkistaa työnhakijalta henkilöllisyyden todistamiseen kelpaavalla kortilla ja vertaa täytettyjä tietoja ennalta toimitettuun tehtävänkuvaukslomakkeeseen, jotta varmistutaan työnhakijan henkilöllisyydestä ja tietojen paikkansa pitävyydestä.

Uuden työhakijan pitää täyttää asevelvollisuus -kohta. Siinä on asepalvelukseen liittyviä vaihtoehtoja: suoritettu, vapautettu, lykkäys, suorittamatta tai siviilipalvelus. Työnhakija laittaa rastin siihen kohtaan, joka vastaa hänen asepalvelustaan. Hänen pitää myös merkitä palveluskelpoisuusluokka sille varatulle viivalle. Palveluskelpoisuutta mahdollisesti rajoittanut tekijä -kohtaan kirjataan selvitys, jos sellainen tekijä on ollut.

Koulutus ja työsuhteet kohdassa on ensin rastiruutuun kohta koulutuksen osalta. Siinä on vaihtoehtoina peruskoulu, lukio tai ylioppilas, ammatillinen peruskoulutus, opistoasteen koulutus, ammattikorkeakoulu, yliopisto tai korkeakoulu ja muu koulutus tai kurssi. Työnhakija laittaa siinä rastin niihin koulutus kohtiin jotka hän on suorittanut, jos laittaa rastin muu koulutus tai kurssi kohtaan niin siihen on kirjattava erikseen lisäselvitys.

Entiset työpaikat ja työsuhteiden kestot -kohtaan merkitään työnantaja työtehtävä ja ajankohta. Tähän kohtaan merkitään kaikki entiset työsuhteet tuoreimmasta aikajärjestyksessä alaspäin mentäessä listassa. Ajankohta kohtaan merkitään työsuhteen alku ja loppu päivä, kuukausi ja vuosi. Vähintään kuukausi ja vuosi täytyy kirjata. Jos työsuhteissa on katkoksia, ne täytyy pystyä selvittämään sanallisesti. Sama koskee jos on ollut monta eri työnantajaa, koska se voi kertoa siitä että työnhakija ei halua olla kauaa samassa yrityksessä töissä.

Seuraavassa kohdassa kysytään työkokemusta liikenneturvallisuuštehtävistä. Jos työnhakija on toiminut liikenneturvallisuuštehtävissä, tässä kohdassa työnhakijan kirjaa minkälaisia liikenneturvallisuuštehtäviä hänellä on ollut ja kuinka kauan on toiminut niissä. Hänen olisi hyvä selvittää tässä kohdassa, onko työ liikenneturvallisuuštehtävissä ollut katkonaista vai jatkuvaa. Kohdassa terveydentila rastitetaan tämänhetkistä omaa terveydentilaa kuvaava kohta. Vaihtoehtoja ovat: hyvä, melko hyvä, kohtalainen, melko huono ja huono. Työnhakija laittaa rastin oman henkilökohtaisen arvionsa mukaan terveydentilastaan.

Suvun sairaudet -kohdassa kysytään työnhakijan tiedossa olevia perinnöllisiä sairauksia, jotka ovat hänen tiedossaan. Tällä tavalla voidaan suorittaa riskikartoitus hänestä ja jatkossa seurata hänen terveydentilaa perinnöllisten sairauksien osalta. Tällöin voidaan puuttua kyseisen sairauden oireisiin ja ennalta ehkäistä taudin puhkeamista,

jolloin se ei pääse vaikuttamaan huolestuttavasti liikenneturvallisuustehtävien suorittamiseen. Kohdassa kysytään liikenneturvallisuustehtäviin vaikuttavista perinnöllisistä sairauksista. Rastitettavat vaihtoehdot ovat: sokeritauti, sydänsairaus, verenpainetauti, aivohalvaus ja silmänpainetauti eli viherkaihi. Muu perinnöllinen sairaus kohtaan laitetaan rasti, jos on tiedossa muu perinnöllinen sairaus kuin edellä mainittu. Tällöin arvioidaan erikseen vaikuttaako kyseinen sairaus liikenneturvallisuustehtäviin. Tähän kohtaan voi olla vastaamatta, jos hakijalla ei ole tiedossa suvussa kulkevista sairauksista tai ei ole perinnöllisiä sairauksia.

Terveystottumukset ja elintavat kohdassa kysytään yleisimpiä elintapoihin liittyviä asioita, joilla on vaikutusta työnhakijan terveydentilaan. Tämä kohta pitää sisällään seuraavat asiat -kysymykset. Liikunta -kohdassa kysytään: Kuinka usein keskimäärin harrastat kunto- tai hyötyliikuntaa vähintään puoli tuntia kerrallaan siten että hengästyit ja hikoilet? [5, s.25.] Tässä kohdassa työnhakija kirjaa liikunta kertojen määrät. Työnhakijan pitää pystyä kertomaan, mitä hän harrastaa, esimerkiksi kävelyä, uimista tai jossain liikunta-seurassa urheilua.

Tupakointi -kohdassa kysytään että onko työnhakija polttanut tupakkaa. Jos työnhakija ei ole polttanut tupakkaa ollenkaan, laittaa hän rasti en ole koskaan tupakoinut kohtaan. Muutoin kirjataan kuinka monta vuotta on tupakoinut ja montako savuketta päivässä polttaa. Jos tupakointi on lopetettu, kirjataan edellisen lisäksi milloin on lopettanut tupakoinnin.

Päihteiden käyttö -kohdassa kysytään juomatapoja ja muiden päihteiden käyttöön liittyviä asioita. Kuinka usein juot alkoholia -kohdassa, rastitetaan se vaihtoehto mikä vastaa juomakertojen määrää. Vaihtoehdot ovat: en koskaan, kerran kuukaudessa tai harvemmin, 2 - 4 kertaa kuukaudessa, 2 - 3 kertaa viikossa ja 4 kertaa viikossa tai useammin. [5, s.25.] Tähän kohtaan liittyy lisäkysymys, mikäli on vastannut että käyttää alkoholia joka viikko. Tässä kohdassa tarkennetaan kulutuksen määrää annoksittain ja mitä alkoholijuomia hän käyttää.

Viimeisempänä tulee kohta, jossa kysytään muiden päihteiden, huumaavien aineiden ja anabolisten aineiden käytöstä. Kohdassa on kaksi vastausvaihtoehtoa kyllä tai ei. Jos vastaa kyllä, tulee selvittää erikseen mitä on käyttänyt ja milloin on käyttänyt. Tässä kysymys sarjassa pitää olla itselleen rehel-

linen, sillä nämä alkoholiin ja huumaaviin aineisiin liittyvät asiat tulevat viimeistään ilmi otettujen kokeiden tuloksissa.

Seuraavaksi kaavakkeessa tulee kohta sairauksista, siinä on kaksi valittavaa vaihtoehtoa eri sairauksien kohdalla: kyllä tai ei. Tässä kohdassa kysytään, sitä että onko sairastanut tai sairastaako parhaillaan. Myös päähän kohdistuneista tapaturmista kysytään tässä kohdassa. Kaikki kohdat liittyvät liikenneturvallisuuden riskien minimoimiseen eli sairauksiin ja tapahtuneisiin tapaturmiin, jotka vaikuttavat liikenneturvallisuuteen. Jos sairastaa tai on sairastanut tai on saanut päähän kohdistuvan kovan iskun tai vamman, on siitä annettava tarkempi selvitys ja tapahtuma-ajankohta. Tälle lisäselvitykselle on varattu tilaa muutama rivi rasti ruutuun -kysymysten jälkeen.

Seuraaviin kysymyksiin vastataan edellisen kohdan tavoin laittamalla rasti kyllä tai ei ruutuun. Nämä kysymykset koskevat sairauden hoitoa. Tässä kysytään tarkemmin sairaspöissaoloista ja sairaalahoidosta. Koska joillakin lääkkeillä on vaikutusta liikenneturvallisuuden toteutumiseen, on niistäkin sama kysely, kuin aiemmat rasti ruutuun -kyselyt. Tässä kohdassa kysytyt lääkkeet ovat psyykeeseen ja vireystilaan vaikuttavia lääkkeitä, jos on jatkuva lääkitys, pitää siitä kertoa mikä lääkitys, lääkkeen nimi ja annos.

Seuraavassa rasti ruutuun -kysymyssarjassa työnhakija arvioi omaa kuuloaan eri ympäristöissä ja taustameluissa. Jos työnhakijan mielestä hänellä on vaikeuksia kuulemisessa, pitää siitä antaa kirjallinen kuvaus, minkälaisia vaikeuksia kuulemisessa on ja missä ympäristössä vaikeudet ilmenevät. Tässä kohdassa vastataan myös kysymykseen siitä, onko käytössä kuulolaitetta vai ei. Näköaistia koskevaan kysymyssarjaan vastataan rasti ruutuun -menetelmällä ja poikkeaviin kohtiin annetaan kirjallinen selvitys sille varatulle paikalle.

Kysymykset koskevat lähinnä näkemiseen liittyviä ongelmia ja näköhäiriöihin. Kysymyksissä on kohta, jossa vastataan siihen, tarvitseeko käyttää silmälasia tai piilolaseja. Silmiin kohdistuneet sairauksista ja hoitotoimenpiteistä pitää antaa selvitys, jos siihen on tarvetta. Silmiin kohdistuneisiin toimenpiteisiin katsotaan myös laserleikkaukset, joista annetaan erillinen selvitys.

Vireystila ja unihäiriöt -kohtaan laitetaan rasti kyllä tai ei ruutuun, sen mukaan onko niitä. Kysymykset unihäiriöstä koskevat unen laatuun ja nukkessa hengittämistä ja kuorsaamista. Vireystilaa käsittelevissä kysymyksissä haetaan vastausta vaikeuksista pysyä pirteänä, muistamiseen liittyvistä vaikeuksista ja vaikeuksista suoriutua yö- ja vuorotyöstä. Mikäli vastaa kyllä, täytyy vastauksesta antaa kirjallinen lisäselvitys ja tarkentaa vastausta sille varatulle viivastolle.

Lomakkeen lopuksi tämän täyttäjää eli työnhakijaa vakuuttaa tiedot oikeiksi ja antaa luvan luovuttaa lomakkeen asiantuntijalääkäriin käyttöön omalla allekirjoituksella, sekä nimen selvennyksellä. Allekirjoitus päivä ja paikka tulee kirjata ennen allekirjoitus riviä sille kuuluvalla viivalla. [5.]

2.2.3 AUDIT

AUDIT -kyselylomake on alkoholin käyttöön liittyvä lomake. AUDIT sai alkunsa 1980-luvulla, kun WHO (Maailman terveysjärjestö) antoi tutkijoille tehtäväksi kehittää sellainen kysely, jonka avulla voidaan tunnistaa alkoholin käytön aiheuttamia riskejä terveydenhuollon asiakkaiden parissa. Testin tavoitteena on erotella vähän juovat niistä, joiden juomisen aiheuttama riski on koholla. [6.]

Tällä testillä halutaan seuloa ne, joiden juominen vasta alkaa aiheuttaa pulmia ja näin ehkäistä ongelmien pahenemista. [6.] Riskijuomista ja alkoholihaittojen varhaista ilmaantumista mittaavista testeistä AUDIT on luultavimmin tunnetuin ja eniten käytössä. [7.] Siinä kysytään työnhakijan alkoholin käyttöön liittyvistä asioista. AUDIT -testi testaa täyttäjän alkoholin käyttöön ja kulutukseen liittyviä riskejä, sekä antaa tiedon alkoholin käytön suunnasta.

Testistä lasketaan kokonaispistemäärä, ja se ilmaisee riskin yleisen tason ja asteen. Testin yksittäisistä kysymyksistä saadaan selvyys siitä mihin pitää kiinnittää huomiota alkoholinkäytössä. Testin kysymyssarja koskee kuluneen vuoden alkoholin käyttöä. Osa kysymyksistä ovat sellaisia, joissa pitää vastata oman yleisen kulutuksen mukaisesti. [6.] Tämä lomake täytetään terveydenhoitajan luona, mutta lomakkeen voi esitäyttää myös Internetissä. Itse lomake sisältää sarjan kysymyksiä, joihin valitaan itseään lähinnä oleva vastaus, joka kuvaa alkoholin käyttöä. Kolme ensimmäistä kysymystä mitaavat juomisen määriä, eli kuinka usein juo ja kuinka usein juo runsaasti. [6.]

Ensimmäisessä kohdassa pitää vastata siihen, kuinka usein juo tietynä aikana kuukaudessa tai viikossa. Myös saunaolut täytyy huomioida tässä kohdassa. Jos on täysin raitis, voi laittaa rastin ei koskaan -kohtaan. Toinen kysymys käsittelee alkoholiannoksen määriä, ja siinä vastataan lähempänä olevaan annosten määrään. Yksi annos on 33 cl:n pullo keskiolutta tai siideriä, 12 cl viiniä tai 4 cl väkevää. Kolmannessa kysymyksessä vastataan runsaan kulutuksen määrään ajallisesti eli kuinka usein ylittyy yli 6 annoksen tai useamman annoksen määrä ajallisesti.

Tässä kohdassa on valmiiksi annetut ajanjaksot joista valitaan lähinnä todellista. Vastata voi myös, että en koskaan. Seuraava kolmen kysymyksen sarja antavat viitteitä mahdollisesta alkoholiriippuvuudesta. [6.] Nämä kysymykset käsittelevät alkoholin juomisen vaikutusta arkielämään. Neljännessä kohdassa kysytään, kuinka usein viime vuoden aikana käynyt niin ettei pysty lopettamaan alkoholin käyttöä kun juominen on alkanut. Tällä tarkoitetaan sitä, kun on jäänyt ryypyputki päälle jota ei pysty itse lopettamaan. Tässä pitää valita ajankohta, joka kuvaa tilannetta parhaiten. On myös mahdollista vastata ei koskaan.

Viidennessä kysymyksessä kysytään onko jotain jäänyt tekemättä juomisen takia, mitä olet suunnitellut tai kuuluu tehtäviisi. Tässä kysymyksessä on vastaus mahdollisuudet samat kuin edellisessä vastauskohdassa.

Kuudennessa kysymyskohdassa halutaan vastaus siihen, kuinka usein tarvitset aamulla käynnistys ryypyn tai oluen, jotta pääset paremmin liikkeelle. Samat vaihtoehtoiset vastaukset löytyvät tähänkin kohtaan kuin edelliseen. Tästä voidaan päätellä alkavasta alkoholiongelmasta, jos testattava henkilö tarvitsee useinkin aamuryypyn. Tämä voi olla alku ryypyputkeen sortumiselle ja todelliseen alkoholiongelmaan.

Loput neljä kysymystä kuvastavat juomisen haitallisia seurauksia. Näitä ovat syyllisyyden tunne, muistinmenetykset, tapaturmat ja vahingonteot sekä läheisten ihmisten huolestuminen alkoholin käyttöön liittyvästä kulutuksesta. Näistä kysymyksistä lasketaan yhteispistemäärä ja yhteispisteet koko lomakkeesta on 40, mutta 8 pistettä lasketaan jo riskirajaksi. [6.] Jos pistemäärät ovat 8 pisteen kohdalla, kannattaa huolestua itsekin omasta alkoholin käytöstä.

Mikäli testissä esitettyihin kysymyksiin ei ole vastannut alkoholiongelmaa kuvastaviin kohtiin, on alkoholin käyttö kohtuullisen kulutuksen rajoissa. Täytyy muistaa, ettei testi ole täysin luotettava alkoholin kulutuksen mittari, joten on luotettavampaa tarkistaa maksa-arvot, joista voidaan päätellä alkoholin todellista kulutusta ja verrata sitä työhön hakevan täyttämiin lomakkeisiin.

2.2.4 *Psykologinen testilomake*

Kun palkataan uusi työntekijä, hän joutuu suorittamaan työhön soveltuvuus testin. Työhönsoveltuvuustestillä halutaan karsia ja rajata mahdolliset riskitekijät pois liikenneturvallisuustehtävistä riskit voivat aiheuttaa vakavia turvallisuus ongelmia työmaalla työskentelyssä itselleen, työtovereilleen tai junaan liikenteelle. Näillä testeillä pyritään myös muodostamaan käsitys työnhakijan soveltuvuudesta tuleviin työtehtäviin.

Nämä psykologiset testit suorittaa ulkopuolinen yritys, joka on erikoistunut psykologisten testien suorittamiseen. Psykologisen testin suorittaa kyseiseen alaan perehtynyt yritys, jolla on sopimus sillä hetkellä kun psykologisille testeille on tarvetta. Psykologinen testi suoritetaan paperiversiona, joka luovutetaan testin suorittaneelle henkilölle arvioitavaksi. Tämän jälkeen psykologisen testin tilannut yritys saa psykologisesta testistä yhteenvedon. [7.]

2.2.5 *Terveystarkastuksen yhteenvedo*

Työhöntuloterveystarkastuksen jälkeen työterveystarkastuksen suorittanut täyttää työterveyshoitajan terveystarkastuspalautelomakkeen, johon tulee liitteeksi terveyskertomus, yhteenvedo tuloksista ja terveyden seurantasuunnitelma. [1.] Tämä lomake liitteineen toimitetaan rautatieviraston hyväksymälle asiantuntijalääkärille, joka laatii sopivuuslausunnon kyseisen henkilön terveydentilasta.

Lomakkeesta käy ilmi seuraavia asioita: Työterveysaseman nimi kirjoitetaan sille varatulle viivalle. Esimerkiksi Mehiläinen, koska se on yksi tämän hetkistä työterveysasemista, joka suorittaa terveystarkastukset. On myös muitakin työterveysasemia joiden kanssa on sopimus työterveydenhoidosta.

2.2.6 Työnantajalle luovutettava kelpoisuuslomake

Asiantuntijalääkäri arvioi terveystarkastuksesta saatujen tietojen perusteella, voiko hän hyväksyä tarkastettavana olleen työnhakijan liikenneturvallisuustehtäviin. Tällä lomakkeella suojellaan myös työnhakijan terveydellisten tietojen salassapitosuojaa.

2.3 Karsinta

Karsintaa joudutaan suorittamaan, koska työpaikan hakijoita on yleensä enemmän kuin täytettäviä työpaikkoja olisi tarjolla. Mitä isompi on hakijoiden joukko, sitä enemmän siihen mahtuu eri persoonia ja osajia. Kun on paljon hakijoita, on myös valinnan varaa karsia siitä osaavimmat ja ne, jotka ovat kiinnostuneita hakemastaan työpaikasta pitempiaikaisena työpaikkana itselleen.

Tärkeää olisi, että palkattava sähköasentaja olisi valmis sitoutumaan pitempiaikaiseen työsopimukseen työnantajan palveluksessa. Ja hänellä olisi mahdollisimman paljon tulevia työvuosia edessään suorittavanaan. Karsinnan tarkoitus lyhyesti todettuna on että saadaan rajattua työnhakija joukkoa pienemmäksi ja seulottua ne esiin, jotka ovat sopivampia hakijoita tulevaan työtehtäväänsä eli sähköratasähköasentajaksi.

Karsinnassa on eri asteita ja niissä on omat perusteet, jotka pudottavat osan joukosta pois ja osa pääsee eteenpäin aina työsuhteen solmimiseen asti. Ensimmäinen karsinta suoritetaan työhakemusten perusteella. Työhakemuksesta täytyisi löytyä seuraavat perusasiat:

- etu- ja sukunimi
- syntymäaika
- selvitys aiemmasta työkokemuksesta ja koulutuksesta
- kuvaus itsestään.

Kun nämä tiedot löytyvät, voidaan aloittaa vertailu eri hakijoiden kesken. Työhakemuksessa vaikuttaa ammatillinen koulutus, joka täytyy olla sähköasentajan perustutkinto.

Sitten ruvetaan käymään läpi edellisiä työsuhteita ja työkokemusta, mikäli niissä ei ole mitään kohtia, jotka herättävät epäilyttäviä kysymyksiä. Esimerkiksi selittämättömät lyhyet työsuhteet, joista voi päätellä, että työnhakija on innokas vaihtamaan työpaikkaa. Tämä ei ole toivottavaa sillä tarkoituksena on saada pidempi aikainen työntekijä. Voi olla, että on ollut ongelmia edellisten työnantajien kanssa. Syy kannattaa aina selvittää haastatteluvaiheessa sillä lyhyet työsuhteet voivat olla opiskeluaikaisia, joista ei ole huomattu kirjoittaa hakemukseen tarkentavasti.

Aiempi työkokemus on aina hyvästä. Jos työnhakija on ollut sähköalan työtehtävissä ja saanut sitä kautta työkokemuksensa on hänellä ammatillista pohjaa tuleviin työtehtäviin valmiina. Esimerkiksi jos työnhakija on työskennellyt sähköverkkojen parissa, on työn hakijalla kokemusta työskennellä suurien jännitteiden työympäristössä. Yksi hyvin tärkeä asia työhakemusta luettaessa on kiinnittää huomiota työhakemuksen oikeinkirjoitukseen sillä tulevissa työtehtävissä palkattava henkilö joutuu laatimaan kirjallisia raportteja. Myös työnhakijan suorittamat ammattitaitoa vahvistat lisäopinnot ja kurssit, jotka hyödyttävät työtehtäviä on otettava huomioon hakijan vahvuutena toisiin hakijoihin nähden. Näistä on hyvä olla kurssitodistuksien kopiot liitteenä työhakemuksessa.

Toinen karsintavaihe on työhaastattelu. Tässä vaiheessa päästään arvioimaan työnhakijan luonnetta, olemusta ja kysymään tarkentavia kysymyksiä asioista, joita ei ole mainittu työhakemuksessa tai ovat herättäneet kysymyksiä työhakemusta luettaessa. Tässä vaiheessa on tärkeää huomioida hakijan täsmällisyyttä ja käyttäytymistä. Täsmällisyytenä voidaan pitää, että työnhakija saapuu työhaastatteluun sovittuna ajankohtana. Käyttäytymistä voi arvioida monella tapaa, kuten pukeutumiskäyttäytymistä, ryhdikkyyttä, itsevarmuutta ja puhetta.

Olisi hyvä saada luotua mahdollisimman rento haastattelutilanne, jolloin hakija tuo itseään rohkeammin esiin. Tietenkin täytyy muistaa, että pieni jännitys haastateltavana olevalla ihmisellä on luonnollista kehon toimintaa.

Eri ihmiset kokevat jännitystilan eri tavalla ja onkin tärkeää pyrkiä erottaa jännityksestä johtuva käytös epävarmasta käytöksestä. Haastattelutilanteessa täytyisi pystyä tulkitsemaan työhön hakevan henkilön käyttäytymisestä ja puheista, että onko tämä oma-aloitteinen, maltillinen ja tiedostaa työturvallisuuteen liittyvät asiat.

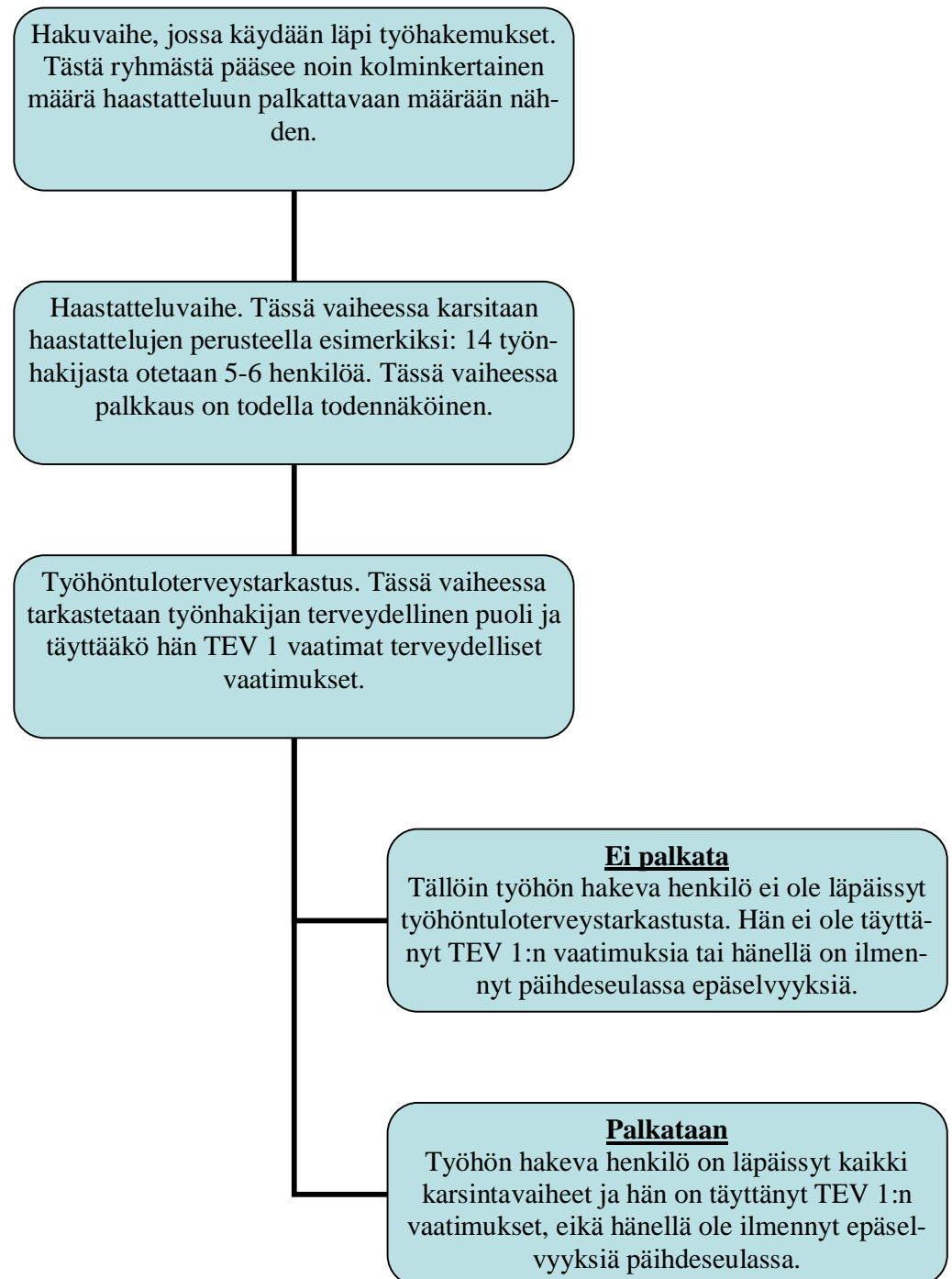
Käytännössä kokenut haastattelija osaa tulkita haastateltavasta henkilöstä, että täyttääkö tämä henkilö ne vaatimukset persoonana, joka halutaan palkata sähkörata-/sähköasentajaksi. Lisäksi työhaastattelussa voidaan käydä läpi työnhakijan sosiaalista elämää koskevia kysymyksiä, kuten perhesuhteita. Näistä voidaan päätellä onko työnhakijan elämä tasapainosta ja terveellistä.

Tämä on tärkeää tietoa, sillä kun siviilielämä on kunnossa, voidaan olettaa hakijan pitävänsä itsensä terveellisessä kunnossa ja olevan vastuullinen. Maltillinen ja oma-aloitteinen työnhakija, jonka elämä on terveellistä, sekä haluaa sitoutua pitkä-aikaisesti työnantajan palvelukseen, on vahvimilla muihin hakijoihin nähden. Tällaisella henkilöllä on todennäköisin mahdollisuus tulla palkatuksi, jos täyttää myös kolmannen palkkausriteerin.

Kolmas karsintavaihe on työhöntuloterveystarkastus. Tässä vaiheessa hakija pääsee terveydenhoitajan ja työterveyslääkärin tutkittavaksi. Näissä tutkimuksissa suoritetaan laaja terveystarkastus sekä päihdeseula. Tämän jälkeen tutkimustuloksista laadittu yhteenveto ja tulokset lähetetään asiantuntijalääkärille arvioitaviksi, jolloin hän päättää terveydentilaa vastaavan terveysluokituksen. Hakijan tulee täyttää työhön vaadittava TEV 1 -luokitus. Kuvasta 1 selviää eri etenemisasteet, jotka johtavat palkkaukseen.

Ensimmäisenä on hakuvaihe, jolloin on jätetty työhakemus työhön palkkaavalle yritykselle, joka on tässä tapauksessa Oy VR-rata Ab. Työnantaja ottaa hakemukset käsittelyyn ja valitsee niiden perusteella mielestään sopivimmat työnhakijat, jotka pääsevät jatkoon hakuprosessissa. Ne jotka pääsivät jatkoon pääsevät seuraavaksi työhaastatteluun, jolloin he joutuvat kasvotusten työnantajan edustajan kanssa, jolloin tarkastellaan heidän käyttäytymistä ja yleistä olemusta. Työnhakijoiden antamat vastaukset punnitaan tarkoin ja lisäksi heidän käyttäytymisensä punnitaan tarkasti.

Kuvan jonka he ovat itsestään antaneet haastattelutilanteessa vaikuttaa pitkälti siihen, kuka pääsee jatkoon ja mahdolliseen työsuhteeseen. Kun jatkoon päässeet ovat käyneet työhöntuloterveystarkastuksessa, selviää kuka palkataan vai pääsevätkö kaikki työsuhteeseen. Kun on läpäissyt työhöntuloterveystarkastuksen TEV 1:n vaatimalla tasolla, on palkkaus aivan varma. Jos työhöntuloterveystarkastuksessa on jotain mikä estää palkkaamisen, työnhakijaa ei tulla palkkaamaan.

Kuva 1. Työhön palkkaamisesta

3 AMMATILLISET VAATIMUKSET

Ammatillisilla vaatimuksilla tarkoitetaan työhön liittyviä vaatimuksia joita vaaditaan työnhakijalta tätä palkatessa sähkörata- tai sähköasentajaksi. Ensisijaisena vaatimuksena on että työnhakija on käynyt alaan kuuluvan peruskoulutuksen, joka on vähintään kolmivuotisen ammattikoulun sähköasentajan perustutkinto ja vuosi vastaavissa sähköalan töissä tai vastaavan koulutuksen. [8.]

Vaadittu koulu on kaksivuotinen sähköalan koulutus ja kaksi vuotta vastaavan alan sähkötöissä tai oppisopimuksella saatu sähköalan koulutus, joka sisältää kuuden vuoden kokemuksen kyseisistä sähkötöistä ja riittävät alan perustiedon. [8.] Ammattitaitoa vahvistavat kurssit vahvistaa myös työnhakijan mahdollisuuksia palkkaukseen. Toisena on työnhakijalle mahdollisesti kertynyt työkokemus alaan liittyen tai työkokemus josta on hyötyä tällä kyseisellä alalla. Hyödyllistä työkokemusta kertyy opiskelun yhteydessä ja työelämässä.

3.1 Koulutus

Sähköratatöihin hakevalla työnhakijalla täytyy olla suoritettuna hyväksytysti peruskoulu ja ammattikoulussa suoritettu sähköasentajan koulutus sähkövoima puolella. Ensisijaisesti hakijan on oltava suoritettuna vähintään kolmevuotinen ammattikoulututkinto sähkövoimatekniikassa. Tällöin voidaan todeta, että työnhakijalla on hyvät edellytykset erikoistua sähkörata sähköasentajaksi.

Kuten aiemmin mainittiin, on myös muita tapoja suorittaa sähköasentajan pätevyys. On olemassa muitakin lisäkoulutuksia joita voidaan katsoa edesauttamaan työskentelyä sähkörata-asentajana. Näitä koulutuksia on tulityökurssi, tieturvakurssi ja muita vastaavia koulutuksia. Myös se että on perehtynyt lisäksi kurssien kautta sähköiseen maailmaan ammatillisenkoulutuksen jälkeen, osallistumalla ammatitaitoa ja osaamista vahvistaville kursseille. Siitä voidaan päätellä että on kiinnostusta ylläpitää omaa ammatitaitoa ja vahvistaa sitä.

Näitä ammattitaitoa ja osaamista laajentavia kursseja järjestävät esimerkiksi ammattiyhdistykset. Tällöin voidaan olettaa että kyseinen työnhakija olisi innostunut ja valmis opiskelemaan työnantajan järjestämillä kursseilla, jotka syventävät ammatillista osaamista ja lisäävät työturvallisuutta vaativassa työympäristössä tulevissa työtehtävissä.

3.2 Aiempi työkokemus

Kertynyt työkokemus otetaan huomioon tärkeänä asiana työnhakijaa tarkastellessa. Aiempi työkokemus kuvaa sitä, minkälaisessa työympäristössä työnhakija on tottunut työskentelemään ja minkälainen työkokemus hänellä on takanaan ammatista tai eri ammateista. Tällöin voidaan tarkastella työnhakijan historiaa siitä, miten aikaisempi työnkuva tulee tukemaan häntä tulevassa työnkuvassaan.

Sähkövoimapuolella työssä olleella hakijalla on etua siitä, että hän tietää sähkön aiheuttamat riskit työmaalla ja osaa ottaa työssä olevat riskitilanteet huomioon minimoimalla riskien aiheuttamat riskitekijät. Kun työhön hakevalla henkilöllä on sähköalan vastaavista töistä vuoden työkokemus ja ammattikoulussa suoritettu kolmevuotinen sähköalan peruskoulutus suoritettuna, voidaan hänet katsoa ammattimieheksi. Tässä tilanteessa vuoden työkokemuksella vastaavan alan töistä on merkitystä. Kuin henkilöllä joka on käynyt saman koulutuksen, muttei ole saanut vastaavalta alalta työkokemusta vaikka hänellä olisi pitkä työhistoria toisenlaisista töistä.

Toisaltaan monipuolinen työkokemus on hyvästä varsinkin silloin kun on myös kokemusta sähköalan töistä. Silloin voi hyödyntää kertynyttä työkokemusta tulevassa työnkuvassaan sähkörata- tai sähköasentajana. Monipuolinen työkokemus saattaa kertyä opiskelun ohessa työtä tekemällä.

Työnhakijalta kannattaa tiedustella kertyneestä työkokemuksesta ja saada hänet kertomaan siitä, voi olla että sieltä paljastuu joitakin tulevaa työnkuvaa tukevia opittuja taitoja. Tiettyjä asioita voi pitää itsestään selvyutenä ja työnhakija ei pakolla huomaa kertoa niistä ja ne voi jäädä huomaamatta.

4 HENKILÖKOHTAISET OMINAISUUDET

Henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tarkoitetaan työnhakijan ominaisuuksia, joita hän tuo esille, joko vahvuuksina tai heikkouksina. Henkilökohtaisiin ominaisuuksiin voidaan liittää oppimiskyky, johon liittyy uusien asioiden omaksuminen. Ja sosiaaliset taidot, jotka korostuvat hänen ollessa vuorovaikutuksessa toisiin ihmisiin. Nämä molemmat taidot ovat tärkeitä työpaikalla, jossa pitää osata oppia, omaksua uusia asioita ja työskentelemään työpareina tai työryhmänä. On tietenkin olemassa muita henkilökohtaisia ominaisuuksia kuten hyvä kunto tai terveys, mutta tässä kohdassa tutustumme mitä vaaditaan oppimiskyvyltä ja sosiaalisilta taidoilta yleisesti.

4.1 Oppimiskyky

Oppimiskyky ja uusien asioiden hahmottaminen sekä omaksuminen ovat tärkeässä osassa, kun valitaan uutta työntekijää. Koska uuden työntekijän on osallistuttava tulevia työtehtäviä varten laadittuihin koulutuksiin, kursseille ja perehdyttämisiin. Uusien asioiden oppiminen on ihmisestä itsestään kiinni, mutta on tiettyjä asioita, jotka helpottavat uusien asioiden oppimista. Tässä mielessä olisi hyvä, että työnhakijalla ei olisi kovinkaan montaa vuotta koulun suorittamisesta, jolloin eri oppimistekniikat ovat muistissa. Tällöin häntä on todennäköisemmin helpompi kouluttaa uusiin työtehtäviin.

Uusien asioiden omaksuminen on ihmisestä itsestään kiinni ja toiset omaksuvat helpommin uusia asioita kuin toiset. Joillakin ihmisillä voi olla vaikeaa muuttaa opittuja työskentelymalleja niin vaadittaessa. Kun tarvitsee omaksua uusia asioita ja työskentelytapoja ei ole toivottavaa, että työhön hakevalle henkilölle olisi piirtynyt vaikeasti muutettavia tapoja työskentelyyn pitkän työhistoriansa aikana. Eli kun työhön hakevalla henkilöllä ei ole ehtinyt piirtyä luonteeseen tiettyä tapaa työskennellä, on todennäköisempää, että hän omaksuu helpommin uusia työskentelytapoja, joilla voidaan vaikuttaa turvallisen työskentelyn omaksumiseen vaativassa rautatiemaailmassa.

Usein oppimista vaikeuttavat ongelmat ovat psykologisia. Tällöin on tärkeää pystyä erottamaan ne henkilöt toisista, jotka oppivat ja omaksuvat uusia asioita tehokkaimmin. Hyvän itsetunnon ja oppimiskyvyn on todettu liittyvän toisiinsa. [9.] Tällöin voidaan seurata henkilön käyttäytymistä haastattelutilanteessa. Hyvä itsetunto näkyy varmuutena.

Vaikka työhön hakeva henkilö olisi tältä osin täydellinen, täytyy kuitenkin muistaa, että tällaiset ihmiset eivät välttämättä halua jäädä pelkästään sähkörata- tai sähköasentajiksi vaan haluavat jatkaa opiskeluaan ylempiin tutkintoihin.

On hyvä varmistaa henkilöltä tämän tulevaisuuden suunnitelmat ja pyrkiä ottamaan selvää, onko hän halukas ja valmis sitoutumaan pidempi aikaiseen työsopimuksen solmimiseen. Parasta olisi, että työnhakijalla olisi hyvät tasapuoliset taidot molempien asioiden suhteen eli oppimisen kyky ja uusien asioiden omaksumistaidot. Sillä tällaiset henkilöt ovat sopivia tälle alalle, koska rautatie- ja sähköalalla tulee uusia sovellutuksia eri asioihin ja alaan kuuluvien tietojen päivitys on jatkuvaa oppimista työelämässä.

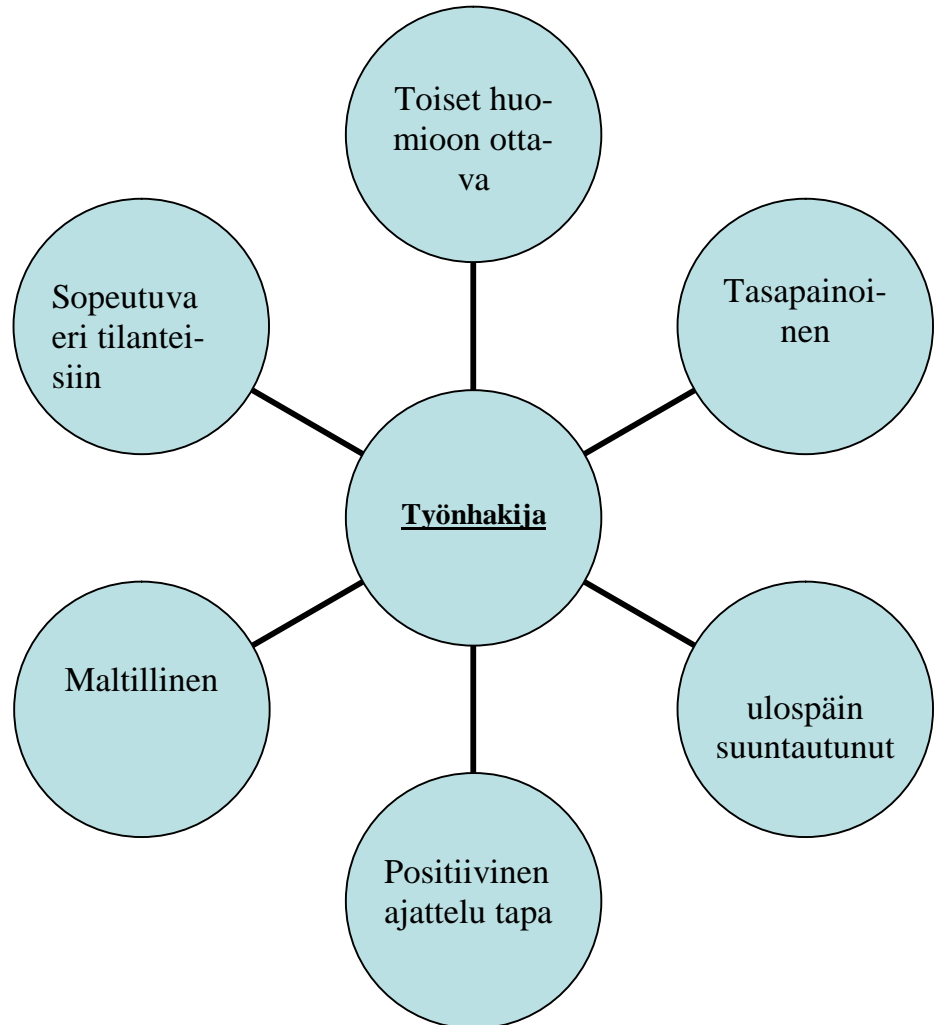
4.2 Sosiaaliset ominaisuudet ja luonne

Sosiaaliset ominaisuudet ovat tärkeässä asemassa, kun työyhteisössä on monia eri henkilöitä, joiden kanssa pääsee työskentelemään. Sosiaaliset ominaisuuden huomaa yleensä ihmisen perusluonteesta siitä, miten hän käyttäytyy muiden ihmisten seurassa ja reagoi muiden käyttäytymiseen. Jotkut ihmiset ovat luonteeltaan vetäytyviä ja haluavat olla omissa oloissaan tai eivät hallitse sosiaalisia tilanteita menemällä paniikkiin. Tämän kaltaisen henkilön sosiaalinen ominaisuus ei vastaa sitä mitä haetaan, koska henkilön tulee toimia työtehtävässään muiden henkilöiden kanssa.

Ihmiset, jotka osaavat toimia toisten ihmisten kanssa heidän luonteesta riippumatta eivätkä ole sisäänpäin vetäytyviä muiden ihmisten seurassa, ovat todella arvokkaita työilmapiirin terveenä säilymiselle. Tällaiset ihmiset pärjäävät eri sosiaalisissa tilanteissa paremmin kuin ihminen, jolla on rajoittuneet sosiaaliset taidot ja vetäytyvä luonne.

Täytyy kuitenkin huomioida, että on luonnollista jännittää uusissa tilanteissa, esimerkiksi työhaastattelu voi olla syy miksi henkilö on hieman varautunut. Siksi voi olla ensi alkuun vaikeaa arvioida toisen luonnetta. Kuitenkin ihmisen käyttäytyminen paljastaa, miten hän on tottunut hoitamaan sosiaaliset tilanteet. Ihminen ei itse välttämättä tiedosta kehonkieltään sosiaalisessa tilanteessa, jonka vastapuoli yleensä näkee. Tämä edesauttaa huomaamaan, miten toinen reagoi sosiaalisessa tilanteessa.

On tärkeää, että työnhakijalla on sosiaalinen taito tulla toimeen eri luonteen omaavien ihmisten kanssa, koska tuleva työympäristö vaatii sitä. Työ on suurimmaksi osaksi tiimityöskentelyä tai pareittain työskentelyä, joten ulospäin suuntautuneisuudesta on hyötyä.

Kuva 2. Kaavio työnhakijan toivottavista ominaisuuksista

Kuvassa 2 on liitetty keskellä olevaan työnhakijaan sosiaalisia ja luonnetta kuvaavia ominaisuuksia, joita häneltä olisi hyvä löytyä. Ja nämä ominaisuudet katsotaan eduksi työnhakijalla.

5 HAKU PROSESSIN JÄLKEEN

Työnhakijasta tulee työntekijä, kun hän on allekirjoittanut työsopimuksen ja hän on sitoutunut osallistumaan työnantajan järjestämille koulutuksille. Nämä järjestettävät koulutukset ovat tärkeitä tulevan erityisosaamista vaativan työnkuvan takia. Ilman koulutuksia palkattu henkilö ei voisi toimia täysipainotteisesti ja erityistä ammattitaitoa vaativassa työssään.

Hänen tulee osallistua TURVA -koulutukseen ennen, kuin hänet voidaan päästää työntekoon. Tämä koulutus on tarkoitettu opettamaan huomioimaan ja varomaan vaaroja, joita hänen tulevassa työympäristössään on.

Työhaun aikana kertyneiden tietojen jälkikäsitteily on myös tärkeää hoitaa kunnolla. Tietojen asianmukainen jälkikäsitteily on tärkeää henkilön tietosuojan takia, on varmistettava, että työnhakijoiden tietoja ei päädy väärin käsiin huolimattomuuden takia tai väärin hävitettynä leviää ulkopuolisille henkilöille. Tähän asiaan palataan kohdassa 5.2.

5.1 Työnhakijan tuleva koulutus

Laki rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtävistä 21.12.2004/1167 velvoittaa kouluttamaan työhön palkattavan henkilön, jotta tämä katsotaan päteväksi henkilöksi hoitamaan tulevia työtehtäviään. Lain 2 luvun 5 §:n alta löytyy lakiteksti jossa sanotaan: liikenneturvallisuustehtäviä hoitavalla henkilöllä on oltava 7 §:n 2 momentin 1 - 4 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan 7 §:n 4 momentin mukainen tehtäväkohtainen pätevyys. [4.]

Tämä tarkoittaa sitä, että työnantaja on velvoitettu kouluttamaan ja perehdyttämään kaikki työhön palkattavat henkilöt ennen työtehtävien aloittamista ja ylläpitämään henkilön pätevyyttä kertauskursseilla. Palkattavan työnhakijan on sitouduttava suorittamaan työnantajan tarjoamia koulutuksia ja perehdyttämisiä, mikä vahvistaa työntekijän ammattitaitoa ja turvalliseen työskentelyyn tarvittavia taitoja sekä työssä tarvittavaa tietoa. Tästä laista löytyvän koulutuksia ja pätevyksiä koskeva 7 § kuuluu seuraavasti: Rautatievirasto hyväksyy liikenneturvallisuustehtävien koulutusohjelmat. Koulutusohjelmaan on sisällytettävä ainakin rautatiejärjestelmän perustiedot, tehtävissä sovellettavat säännökset ja määräykset sekä perehdyttäminen koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin.

Koulutusohjelmat annetaan seuraavia tehtäväkokonaisuuksia varten,

- liikkuvan kaluston kuljettaminen
- muut liikenneturvallisuustehtävät ratapihatyöskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa
- liikenteenohjaus
- ratatöihin liittyvät liikenteen turvaamis- ja varmistustehtävät
- kertauskoulutus 1 - 4 kohdassa tarkoitettuja tehtäväkokonaisuuksia varten. [4.]

Koulutusohjelma voidaan rajata vain osaan 2 momentissa tarkoitetuista tehtäväkokonaisuuksista. Koulutusohjelman mukainen hyväksytty opintosuoritus antaa tehtäväkohtaisen pätevyyden koulutusohjelmassa määriteltyyn tehtävään. [4.] Tässä lainpykälässä on lueteltu yleisesti ne vaatimukset suoritettavista kursseista, joiden suorittamiseen työtehtävää hakevan työnhakijan on sitouduttava suorittamaan, jotta hänet voidaan katsoa päteväksi henkilöksi suoriutumaan tulevista työtehtävistään.

Juuri näiden tehtävien takia työnhakijan pitää täyttää edellä mainitut terveysvaatimukset. Työnhakijan tulee ilmoittaa, jos hänellä on ulkopuolella suoritetuista lupa- tai turvallisuuskursseista. Näistä tulee esittää todistuksena kyseisestä kurssista saatu kortti tai todistus, jolloin nämä voidaan kirjata työnantajan ylläpitämään koulutuskortistoon ja varata aika kertaukseen kun suoritettujen kurssien voimassaoloaika on päättymässä. Tällä tavalla saadaan työhön palkattava henkilö mukaan opetuskiertoon, jolla taataan ajantasainen ammattitaito ja työturvallisuus.

5.2 Henkilötietojen käsittely

Henkilötietojen käsittely on luottamuksellista toimintaa, josta säädetään erikseen laissa henkilötietolaki kohdassa. Työnantajan tulee noudattaa tätä lakia käsitellessään työhön hakevien henkilöiden tietoja. VR-konsertilta löytyy lakiin perustuva ohjeistus rekrytoinnin yhteydessä syntyvistä luottamuksellisista tietojen käsittelystä.

6 YHTEENVETO

Tämä opinnäytetyö kertoi siitä, mitä kaikkea pitää sisällään uuden ihmisen tai ihmisten palkkaaminen Oy VR-rata Ab:n palvelukseen. Työn alussa on yritysesittely, siitä minkälainen yritys on palkkaamassa uusia työntekijöitä. Yritys esittelyssä on esitelty myös Oy VR-rata Ab:n kuuluvia tytäryhtiöitä. Yritysorganisaatiokaavasta selviää työhön palkattavien henkilöihin vaikuttavat esimiehet, jotka on esitelty kaavana tekstimuodossa porrastettuna ja pelkän nimikkeen mukaan.

Uutta henkilöä palkattaessa on selvästi kiinnitettävä huomiota hänen nykyiseen terveydentilaan, koska terveydellisillä seikoilla on iso merkitys siihen tullaanko työnhakijaa palkkaamaan. Hänen pitää täyttää tietyt terveydelliset vaatimukset, joista määräytyy hänen terveysloukkansa.

Tämän terveysloukan täytyy olla TEV 1. Tämä johtuu siitä koska tuleva työympäristö on erityisen vaativa ja toisten ihmisten henki on jossain työtehtävissä hänen vastuullaan, esimerkiksi turvamiehenä ollessaan hän on vastuussa siitä, että varoittaa työtovereitaan tulevasta junasta ettei kukaan joudu sen alle. Hyvä terveys takaa sen että hän täyttää tiukan terveysseulonnan vaatimukset, koska terveydentilalla on vahva vaikutus omaan ja muiden työturvallisuuteen, sekä siihen että hänellä on mahdollisuus työskennellä vaativassa työympäristössä, joka vaatii erikoisosaamista.

Oleellista on myös uusien asioiden oppiminen sekä halukkuus opetella uusia asioita. Tämä on välttämättömyys, koska tässä työssä tarvitaan erikoisosaamista, jota ei opeteta muualla erikseen. Alkuun työhön palkattava henkilö joutuu opiskelemaan uusia asioita ja perehtymään uuteen työympäristöönsä, tässä korostuu uusien asioiden tehokas omaksuminen. Varsinaisten kurssien jälkeen jatkuva tietojen päivittäminen tapahtuu kertauskursseilla jatkossa. Nämä asiat ovat välttämätön edellytys siihen, että työnhakija voidaan ottaa huomioon valittaessa häntä useiden muiden työnhakijoiden joukosta. Työhön hakevalta henkilöltä vaaditaan sosiaalisten perustaitojen osaamista, kun hän joutuu työskentelemään eri luontoisten ihmisten kanssa. Luonteeltaan henkilön tulee olla rauhallinen, toiset huomioon ottava ja avoin.

Työnhakijan pitää olla valmis sitoutumaan työnantajan palvelukseen ja halukas kehittämään itseään työtehtävien vaatimalla tavalla kuten aiemmin mainittiin oppimisesta. Häneltä odotetaan että hänellä olisi mahdollisimman paljon tulevia työvuosia edessään tulevien työtehtävien hoidossa.

Työnantaja järjestää palkattavan henkilön koulutuksen ja takaa tällä että työhön palkatun henkilön ammattitaito- ja työturvallisuustietoisuus ovat ajan tasalla ja huippuluokkaa. Tällä koulutuksella saadaan vahvistettua työhön palkattavan henkilön omaa pohjalla olevaa ammattikoulutusta ja sekä mahdollisesti työelämässä valmiiksi kertynyttä työkokemusta.

7 LIITELUETTELO

Liite 1. Tehtävänkuvauslomake.

Liite 2. Esitietolomake.

Liite 3. AUDIT.

VIITELUETTELO

- [1] Oy VR-rata Ab [verkkosivut]. [Viitattu 12.1.2009]. VR-RATA > KONSERNI tai JOHTO. Saatavissa: <http://stp.vrnetti.fi/VR/VR-Rata/Yhtiotietosivusto/>
- [2] Rautatievirasto [verkkosivut]. [Viitattu 17.12.2008]. RVI > säädökset. Saatavissa: <http://www.rvi.fi/easydata/customers/rautatievirasto/file/ohjeet/TEV20070102fi.doc>.
- [3] Finlex [verkkojulkaisu]. 1.3.2006 [viitattu 1.2.2009]. Finlex > Viranomaiset > Viranomaisten määräyskokoelmat > Ratahallintokeskus > 06.02.2006. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/497001/25197>
- [4] Finlex [verkkojulkaisu]. 21.12.2004 [viitattu 26.12.2008]. Finlex > Lainsäädäntö > Ajantasainen lainsäädäntö > 2004 > 21.12.2004/1167. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041167>
- [5] Finlex [verkkojulkaisu]. 18.6.2006 [viitattu 22.12.2008]. Finlex > viranomaiset > viranomaisten määräyskokoelmat > Rautatievirasto > 18.12.2006 RVI/830/002/2006. Saatavissa: http://www.finlex.fi/data/normit/27838-RVI_830_002_2006.pdf
- [6] Päihdelinkki [verkkojulkaisu]. [Viitattu 15.3.2009]. Päihdelinkki > Testaa > AUDIT > Lisätieto. Saatavissa: http://www.paihdelinkki.fi/testaa/audit_lisatieto.htm
- [7] Helminen Esko Oy VR-rata Ab VRR –Etelä Suomi sähkölaitostoimiala [haastattelu]. 19.12.2008.
- [8] Finlex [verkkojulkaisu]. 5.7.1996 [viitattu 30.4.2009]. Finlex > Lainsäädäntö > Sädökset alkuperäisinä > 1996 > 516/1996. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960516>
- [9] Tampereen yliopisto [verkkojulkaisu]. 23.8.2005 [viitattu 19.5.2009]. Täydennyskoulutus > Verkkotutor > Mitä on oppiminen. Saatavissa: <http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/oppiminen.htm>

TEHTÄVÄNKUVAUSLOMAKE
Liikenneturvallisuustehtävän ryhmä

(ks. tehtäväluettelo lomakkeen sivu 2/2)

TEV I TEV II Muut tehtävät
Terveystarkastuksen laji
Työhöntulo/-sijoitustarkastus (TEV 4.1.1) Määräaikaistarkastus (TEV 4.1.2) Muu terveystarkastus (TEV 4.1.3)

mikä? _____

Henkilöä ja liikenneturvallisuustehtävää koskevat tiedot

Sukunimi	Etunimet	Henkilötunnus
Tehtävänimike	Koti/työpuhelin	
Kotiosoite	Työpaikka ja sen osoite	

Toiminnanharjoittajan (työnantaja) järjestämä työterveyshuolto ja sen osoite

Liikenneturvallisuustehtävän/-tehtävien tarkempi kuvaus/työn tehtäväsisältö ja erityispiirteet

(ks. tehtäväluettelo lomakkeen sivu 2/2 ja käytä samaa nimikkeistöä). Merkitse myös alue, paikkakunta tai rataosa, jossa henkilö työskentelee.

Työsuhteen laatu
vakituinen määräaikainen , joka on voimassa _____ asti
Olemassa olevat rajoitukset
Erivapaus , jonka päätösnumero _____ ja voimassa _____ asti/toistaiseksi
Lisätiedot (tarvittaessa):

Paikka ja aika _____ Toiminnanharjoittajan/vastuuesimiehen allekirjoitus _____

Nimen selvennys _____

Yhteystiedot/työpuhelin _____

(ks. käyttöohje sivu 2/2)

Liikenneturvallisuustehtävien luettelo tehtäväryhmittäin
TEV I
1) Liikkuvan kaluston kuljettaminen

- junan, yksittäisen veturin ja muun omalla konevoimallaan raiteella liikkuvan yksikön kuljettajan tehtävä
- radio-ohjattavan veturin ja vetokoneen käyttäjän tehtävä

2) Muut liikenneturvallisuustehtävät ratapihatyöskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa

- vaihtotyönjohtajan ja vaihtotyöntekijän (junamiehen) tehtävä
- vaihtotyönjohtajaa avustavan tähystäjän tehtävä
- liikenneturvallisuustehtäviä hoitavan henkilöliikenteen konduktöörin tehtävä

3) Liikenteenohjaus

- liikenteenohjaajan (kauko-ohjaajan/junasuorittajan) tehtävä
- asetinlaitetta käyttävän henkilön (asetinlaitemiehen) tehtävä
- vaihteita kääntävän henkilön (vaihdemiehen) tehtävä

4) Ratatöihin liittyvät liikenteen turvaamis- ja varmistustehtävät

- turvamiehen tehtävä

TEV II
1) Muut liikenneturvallisuustehtävät ratapihatyöskentelyssä ja liikkuvassa kalustossa

- vaunujen ja junan matkakuntoisuuden tarkastajan tehtävä
- vaunujen ja junan jarrujen tarkastajan/koettelijan tehtävä

2) Ratatöihin liittyvät liikenteen turvaamis- ja varmistustehtävät

- työn liikenneturvallisuudesta vastaavan henkilön (varauksenottajan) tehtävä
- liikenteenohjaus- ja turvalaitteita asentavan ja huoltavan henkilön (turvalaiteasentajan/turvalaitetarkastajan) tehtävä

Muut tehtävät (Toiminnanharjoittajan/vastuuesimiehen kuvauksen mukaiset tehtävät):

Lomakkeen käyttöohje toiminnanharjoittajalle

Toiminnanharjoittajan/vastuuesimiehen tulee täyttää lomakkeen kaikki kohdat. Erityisen huolellisesti on täytettävä kohdat Terveystarkastuksen laji ja Liikenneturvallisuustehtävän/-tehtävien tarkempi kuvaus/työn tehtäväsisältö ja erityispiirteet. Toiminnanharjoittaja/vastuuesimies vahvistaa antamansa tiedot oikeiksi allekirjoituksellaan.

Työhön tullessa:

Oletko ollut aikaisemmin liikenneturvallisuustehtävissä? Jos olet, niin kerro missä tehtävissä ja kuinka kauan?

Työssä ollessa:

Kuinka kauan olet toiminut liikenneturvallisuustehtävissä? _____ vuotta

4. Terveystila: Millainen on omasta mielestäsi tämänhetkinen terveydentilasi?

Hyvä Melko hyvä Kohtalainen Melko huono Huono

5. Suvun sairaudet: Onko suvussasi esiintynyt seuraavia sairauksia?

Sokeritauti Sydänsairaus Verenpainetauti Aivohalvaus Silmänpainetauti eli viherkaihi

Muu perinnöllinen sairaus mikä? _____

6. Terveystottumukset ja elintavat

Liikunta:

Kuinka usein keskimäärin viikon aikana harrastat kunto- tai hyötyliikuntaa vähintään puoli tuntia kerrallaan siten että hengästyt ja hikoilet? _____ (kertaa)

Tupakointi:

En ole koskaan tupakoinut

Olen tupakoinut _____ vuotta _____ savuketta/pvä.

Olen lopettanut, milloin? _____

Päihteiden käyttö:

Kuinka usein juot alkoholia?

En koskaan Kerran kuukaudessa tai harvemmin 2-4 kertaa kuukaudessa

2-3 kertaa viikossa 4 kertaa viikossa tai useammin

Jos käytät alkoholia viikottain, montako lasillista tai pullollista juot alkoholijuomia keskimäärin joka viikko?

Ellet juo mitään, merkitse 0. Vastaa joka kohtaan.

III olutta _____ pullollista tai _____ tuoppia

A-olutta _____ pullollista tai _____ tuoppia

Siideriä tai long drink -juomia _____ pullollista

Viiniä tai vastaavaa _____ lasia

Väkevää alkoholia _____ ravintola-annosta (4 cl)

Oletko käyttänyt tai kokeillut muita päihteitä/huumaavia aineita/anabolisia aineita? kyllä ei

Jos vastasit kyllä, kerro mitä ja milloin?

7. Sairaudet: Onko sinulla ollut tai onko sinulla nyt joku seuraavista sairauksista?

Diabetes eli sokeritauti	kyllä ☐	ei ☐
Sydänsairaus, verisuonisairaus, verenkiertohäiriö tai korkea verenpaine	kyllä ☐	ei ☐
Psyykkinen sairaus tai mielenterveyden ongelmia	kyllä ☐	ei ☐
Epilepsia, kouristuksia tai tajunnanhäiriöitä	kyllä ☐	ei ☐
Huimausta, tasapainohäiriöitä tai pyörtymisiä	kyllä ☐	ei ☐
Sairaus, joka vaikuttaa tarkkaavaisuuteen, keskittymiskykyyn tai muistiin	kyllä ☐	ei ☐
Päähän kohdistuneita tapaturmia tai kallovammoja	kyllä ☐	ei ☐
Jokin muu pitkäaikainen tai vakava sairaus	kyllä ☐	ei ☐

Jos vastasit yhteenkin kysymykseen kyllä, kerro tarkemmin mikä sairaus ja milloin?

8. Sairauden hoito

Työhön tullessa: Oletko ollut joskus sairaalahoitossa?	kyllä ☐	ei ☐
Työssä ollessa:		
Oletko edellisen terveystarkastuksen jälkeen ollut sairauslomalla yhtäjaksoisesti yli 4 viikon ajan?	kyllä ☐	ei ☐
Onko sinulla ollut toistuvia lyhyitä sairauslomia saman sairauden takia (5 kertaa tai enemmän viimeisen 6 kuukauden aikana)?	kyllä ☐	ei ☐

9. Lääkkeet

Käytätkö mieliala- tai rauhoittavia lääkkeitä tai unilääkkeitä?	kyllä ☐	ei ☐
Käytätkö kipulääkkeitä?	kyllä ☐	ei ☐
Käytätkö muita lääkkeitä?	kyllä ☐	ei ☐

Jos käytät lääkkeitä, kerro nimi ja annos.

10. Kuuloaisti

Onko sinulla vaikeuksia kuulla, kun useampi henkilö puhuu yhtä aikaa?	kyllä ☐	ei ☐
Onko sinulla vaikeuksia kuulla keskustelua		
puhelimessa?	kyllä ☐	ei ☐
ratapiha- tai linjaradiossa?	kyllä ☐	ei ☐
hiljaisessa ympäristössä?	kyllä ☐	ei ☐
hälisevässä taustamelussa?	kyllä ☐	ei ☐

Jos vastasit kyllä, kerro tarkemmin millaisia vaikeuksia.

Käytätkö kuulolaitetta? kyllä ei

11. Näköaisti

Onko sinulla näkemiseen liittyviä ongelmia, kuten

liki- tai kaukotaitteisuus?	kyllä ☐	ei ☐
kahtena näkemistä?	kyllä ☐	ei ☐
ongelmia hämäränäössä?	kyllä ☐	ei ☐
muita näköhäiriöitä?	kyllä ☐	ei ☐

Käytätkö silmälaseja tai piilolaseja?

kyllä ei

Onko sinua hoidettu jonkun silmäsairauden takia?

kyllä ei

Jos on hoidettu, minkä sairauden vuoksi ja miten?

Onko sinulle tehty silmäleikkauksia tai muita silmiin kohdistuneita toimenpiteitä, kuten esimerkiksi laserleikkaus?

kyllä ei

Jos on tehty, niin mitä toimenpiteitä ja milloin?

12. Vireystila ja unihäiriöt

Onko sinulla univaikeuksia kuten kuorsaamista tai hengityskatkoksia?

kyllä ei

Oletko mielestäsi päiväaikaan suhteettoman väsynyt tai vetämätön?

kyllä ei

Nukahteletko pakonomaisesti?

kyllä ei

Onko sinulla nukahtamisvaikeuksia?

kyllä ei

Onko unesi katkonaista?

kyllä ei

Heräätkö aamuyöstä, jonka jälkeen sinun on vaikea nukahtaa uudelleen?

kyllä ei

Onko sinulla keskittymisvaikeuksia?

kyllä ei

Onko sinulla muistivaikeuksia?

kyllä ei

Onko sinulla vaikeuksia vuorotyössä tai yötyössä?

kyllä ei

Jos vastasit yhteenkin kysymykseen kyllä, kerro tarkemmin millaisia oireita tai vaikeuksia.

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi ja annan suostumukseni siihen, että terveydentilaani koskevia tietoja voidaan antaa asiantuntijalääkärin käyttöön liikenneturvallisuustehtävissä tarvittavan liikennekelpoisuuden arviointia ja sopivuuuslausunnon antamista varten. Sopivuuuslausunnon saa luovuttaa toiminnanharjoittajalle. Se ei saa sisältää terveydentilaani liittyviä salassa pidettäviä tietoja.

Paikka ja aika

Allekirjoitus

Nimen selvennys

Audit

Rastita se vaihtoehto, joka lähinnä vastaa omaa tilannettasi.

1. Kuinka usein juot olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia? Koeta ottaa mukaan myös ne kerrat, jolloin nautit vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä.

- 0 ei koskaan
 1 noin kerran kuussa tai harvemmin
 2 2-4 kertaa kuussa
 3 2-3 kertaa viikossa
 4 4 kertaa viikossa tai useammin

2. Kuinka monta annosta alkoholia yleensä olet ottanut tänä päivänä, jolloin käytit alkoholia?

- 0 1-2 annosta
 1 3-4 annosta
 2 5-6 annosta
 3 7-9 annosta
 4 10 tai enemmän

3. Kuinka usein olet juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia?

- 0 en koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Menikö pitkäksi?

4. Kuinka usein viime vuoden aikana sinulle kävi niin, että et pystynyt lopettamaan alkoholinkäyttöä, kun aloit ottaa?

- 0 ei koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Jätkä jotain tekemättä?

5. Kuinka usein viime vuoden aikana et ole juomisesi vuoksi saanut tehtyä jotain, mikä tavallisesti kuuluu tehtäviksi?

- 0 en koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Ryppyillä käytin?

6. Kuinka usein viime vuoden aikana runsaan juomisen jälkeen tarvitsit samulla olutta tai muuta alkoholia päästäksesi paremmin liikkeelle?

- 0 en koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Markkis?

7. Kuinka usein viime vuoden aikana tunsit syyllisyyttä tai katumusta juomisen jälkeen?

- 0 en koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Menikö muisti?

8. Kuinka usein viime vuoden aikana sinulle kävi niin, että et juomisen vuoksi pystynyt muistamaan edellisen illan tapahtumia?

- 0 en koskaan
 1 harvemmin kuin kerran kuussa
 2 kerran kuussa
 3 kerran viikossa
 4 päivittäin tai lähes päivittäin

Kolhitko itseäsi tai muita?

9. Oletko itse tai onko joku muu satuttanut tai loukannut itseään sinun alkoholinkäyttösi seurauksena?

- 0 ei
 1 on, mutta ei viimeisen vuoden aikana
 4 kyllä, viimeisen vuoden aikana

Tuliko sanomista?

10. Onko joku läheisesi tai ystäväsi, lääkäri tai joku muu ollut huolissaan alkoholinkäytöstäsi tai ehdottanut että vähentäisit juomista?

- 0 ei koskaan
 1 on, mutta ei viimeisen vuoden aikana
 4 kyllä, viimeisen vuoden aikana